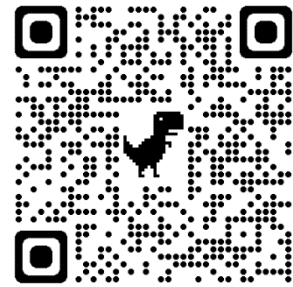

*En alweer pleegden wolven een fatale aanval op schapen bij het dorp **Heelsum**. Maar liefst 22 schapen werden gedood, 4 andere raakten zwaar gewond. Schapenhouders maken flinke kosten door wolvenrasters te plaatsen, provincies vergoeden hier slechts een deel van. Maar wolven vinden altijd wel een mogelijkheid de rasters te omzeilen. Overigens, waarom doden wolven eigenlijk zonder dat ze hun prooi opeten? Wel, bijvoorbeeld door **stress**, omdat er teveel menselijke activiteit in hun leefomgeving is.*
<https://andrasnn.com/nl/de-wolf-moet-weg-uit-nederland>

Veel mensen ervaren het zien van een kudde schapen in de natuur als een idyllische gewaarwording. Het hoort bij het Nederlandse landschap en dat zou zo moeten blijven. Bovendien zorgen de schapen ervoor, dat door begrazing de heide niet dichtgroeit, deze dieren houden de hei dus gezond. Ze eten het gras en verspreiden zaadjes die in hun vacht blijven hangen. Zo blijft de hei een fijne plek voor allerlei dieren en planten. **Helaas zijn er steeds minder schaapskuddes en zal de heide langzaam veranderen in bos.**

Van ouds is de Renkumse heide een aantrekkelijk wandelgebied. Maar het is ook bekend van de luchtlandingen in september 1944 en wie in de Renkumse historie is geïnteresseerd is ook bekend met een veertienjaar durende strijd uit de 17^e eeuw over het gebruik van de heide (De Renkumse Heidevelden / Mathilde Maijer, Geert Nijland uit 2023). Na de 19^e eeuw veranderden veel heidevelden in landbouwgebied. **Gelukkig is er nog wel wat heidegebied overgebleven. Maar hoelang nog?**

Schilderij: Pieter Louis Hoedt / Renkum 1893

Na zeker 150 jaar afwezigheid kwam de wolf in 2019 - nu als beschermd dier – dus terug in Nederland en doet zich de vraag voor of we daar blij van moeten worden. De samenleving is sterk verdeeld. Voorstanders zeggen, dat het een dier is dat in Nederland thuis hoorde en daarom weer welkom is.

Maar zoals de “**Lijst van uitgestorven dieren in Nederland**” aangeeft zijn veel diersoorten en ondersoorten, die ooit in ons land leefden, uit Nederland verdwenen. De wolf, meer specifiek de grijze wolf, was in Nederland in de negentiende eeuw uitgestorven. De natuur is sowieso aan verandering onderhevig, soms door natuurlijke ontwikkelingen, soms door toedoen van de mens.

Wat moeten we met de wolf? Volgens de Habitatrichtlijn, een wet van de Europese Unie, die onder andere bepaalt welke natuurgebieden en diersoorten in de EU be-

schermde moeten worden, is de wolf een beschermde inheemse diersoort. **Maar moet je inheemse soorten ten alle tijde beschermen? Licht er geen relatie met klimaatverandering, bevolkingspolitiek of kwaliteit van leven?**

Ook moeflons zijn de dupe van de wolf. Moeflons en wolven, ze gaan niet samen. De moeflon is een wilde schaapachtige. De soort werd in 1921 uitgezet op De Hoge Veluwe, waarna een kudde ontstond met enkele honderden dieren. Tot zo'n anderhalf jaar geleden de wolf ook de weg in het park wist te vinden. Inmiddels zijn er nog enkele tientallen dieren over. Die staan achter een hek op stroom. „Dat is erg duur en een hindernis voor ander wild. **Tot voor kort liep er een kudde van zestig van deze wilde schapen in het natuurgebied het Wekeromse Zand. Maar in 2022 werden ze ontdekt door wolven, en die aten ze op. Wat heeft dat voor gevolgen?**

De wereld op zijn kop

Bekend is, dat schapenboeren regelmatig gesneuvelde dieren - zoals reeën - in de wolvenrasters vinden. Ze raken verstrikt in de stroomdraden en komen uiteindelijk door elektrocutie om het leven.

Helaas doden wolven niet alleen maar om hun honger te stillen. Schapen worden regelmatig met een forse beet in de hals(slagader) gedood, waarna deze worden achtergelaten op het weiland. Wat zijn de redenen van deze (massa)dodingen? Wolven beschermen met deze daden hun territorium, want als een schaap zich hierin bevindt moet deze uit de weg geruimd worden. Uit voorzorg....

Maar de meest relevante reden - volgens veel experts - is dat wolven in Nederland schapen bij hun strot pakken vanwege **stress**. Stress? Ja, als er teveel menselijke activiteit in hun leefomgeving is, kan het mentale lijntje in een wolvenhoofd knappen. Met desastreuze gevolgen....

Teveel menselijke activiteit? Op 25 januari 2017 was het precies 40 jaar geleden dat prof. dr. Pieter Muntendam het eindrapport van de naar hem genoemde Staatscommissie Bevolkingsvraagstuk aan de toenmalige minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne, Irene Vorrink (PvdA), aanbood. De minister ontving een rapport met als titel "Bevolking en Welzijn in Nederland". Waarom werd daar toen en ook nu niets mee gedaan?

De politieke partijen verwaarloosden systematisch jarenlang uit angst voor stemmenverlies serieus na te denken over bevolkingspolitiek (**maatregelen die de omvang, samenstelling en/of kwaliteit van de bevolking beogen te beheersen**) en dan doel ik met name op de effecten van bevolkingsgroei. Maar **alles heeft zijn grens!**

Het wetenschappelijk peil is nu heel hoog; de beleidsmatige benutting ervan blijft daarbij ver achter. De politieke partijen kijken weg en zijn doof voor de gevolgen van ongebreidelde groei. **Toen de wolf eind 19^e eeuw in Nederland rondliep, telde ons land nog geen 4 miljoen mensen.** Wie nu op internet kijkt, ziet dat Nederland met bijna 18 miljoen inwoners tot de kopgroep van meeste inwoners per km² behoort en

de verwachting is, dat er een doorgroei zal zijn naar afgerond 21 miljoen. De bevolking groeit vooral door migratie en een stijgende levensduur.

Hoeveel mensen wonen nu in Nederland?

1 7 9 6 6 7 5 4

Realtime prognose zondag 3 maart 2024

08:52:37 GMT +01:00Bron: CBS

Mijn mening is, dat de wolf in het steeds voller wordende postzegellandje als Nederland, dus ook in onze fraaie gemeente, niet meer thuishoort. Meer mensen, betekent meer woningen, meer wegen. En als we niet uitkijken, dan zal **Nederland zogezegd op termijn bestaan uit één stad met uitsluitend vele parken**. Durf antwoord te geven op vragen als: Hoe willen we, dat ons land, onze gemeente Renkum eruit zou moeten zien en wat zijn dan de gevolgen daarvan?

Het zou individuele raadsleden van de gemeente Renkum sieren om middels een motie de Tweede Kamerleden te bewegen via hun partijgenoten in Brussel de problematiek over de aanwezigheid van wolven te herijken. Houd rekening met de grootte van een staat en werk niet verstikkend met allerlei maatregelen, die geen rekening houden met bijzondere omstandigheden.

Voor mij hoeft de wolf geen beschermd dier te zijn. Ik zie liever schapen en lammetjes in de natuur, geniet graag met de kinderen van dat schouwspel en waardeer heidelandschappen vanwege hun open karakter en mooie kleuren in de zomer. Mochten er ooit dinosaurussen in het huidige Nederland rondgelopen hebben, dan wil ik die inheemse soort van destijds bij wijze van spreken ook niet in Nederland terug hebben.

De wolf is zwaar beschermd, maar daar kan verandering in komen. Bovendien verschilt de wetgeving per land. Volgens **voorzitter Ursula von der Leyen van de Europese Commissie** vormt de wolf in sommige gebieden een “reëel gevaar voor de veestapel en potentieel ook voor mensen”.

Von der Leyen had hier overigens zelf direct mee te maken. Haar 30-jarige pony Dolly werd in 2022 doodgebeten door een wolf. Zie: Business Insider Nederland. Ze riep lokale overheden, wetenschappers en andere belanghebbenden op om data aan te leveren over de populatie en impact van wolven. Op basis van die gegevens zou de betreffende commissie kijken of de wetgeving rond de zwaar beschermde wolf soepeler kan, daar waar nodig.

Een en ander laat onverlet, dat de in 2021 **gepubliceerde Factfinding studie naar de wolf in Nederland** al aangaf dat het onwaarschijnlijk is dat er in een Nederland een levensvatbare wolvenpopulatie kan bestaan. **Bij factfinding gaat het om het helder krijgen van feiten die er toe doen.** Zie: *De wolf terug in Nederland: Een factfinding study* H.A.H. Jansman, J. Mergeay, E.A. van der Grift, G.A. de Groot, D.R. Lammertsma, K. Van Den Berge, F.G.W.A. Ottburg, J. Gouwy, R. Schuiling, T. Van der Veken, C. Nowak

Landen kunnen op grond van artikel 16 van de Habitat-richtlijn een uitzondering aanvragen op de algemene beschermingsstatus van de wolf (derogatie genoemd), bijvoorbeeld ter bescherming van flora en fauna, het voorkomen van schade aan vee of als de publieke gezondheid of veiligheid in het geding is. In **Frankrijk** kunnen op het moment dat wolven schade toebrengen, boeren een jachtvergunning aanvragen om hun kuddes te verdedigen. **Waarom gebeurt dat in ons land niet?**

In Nederland is **de strikt beschermde status** van de wolf opgenomen in de Omgevingswet, voorheen Wet natuurbescherming. Ook hier doet zich de vraag voor waarom ons land in de meest zware categorie is ingedeeld, terwijl veel Europese landen veel lichtere verplichtingen opgekregen hebben.

Ondanks de EU-Habitatrichtlijn is er in de verschillende EU-landen sprake van uiteenlopend wolverbeleid, van strikte bescherming tot populatiebeheer. Dat is deels mogelijk omdat de Europees rechtelijke status van wolven verschilt van land tot land, maar ook omdat lidstaten binnen de grenzen van de Habitatrichtlijn nog best wat beleidsruimte over hebben.

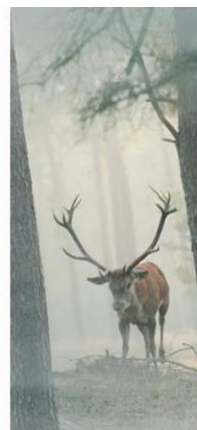
Tenslotte: in de analyse „**Wolverbeleid gebaseerd op leugens**” (Wolf policy based on lies) op de website <http://personal.inet.fi/luonto/mikael.broo/> worden interessante standpunten naar voren gebracht die erop wijzen dat het EU-wolverbeleid gebaseerd is op een fout uitgangspunt. En ja, ik heb als privépersoon de petitie “weg met de wolf” ondertekend (<https://wegmetdewolf.petities.nl>).

John Bartels / info@johnbartels.nl

veluwe

visit
veluwe

Links: het bezoekersmagazine van VisitVeluwe waaraan ook de gemeente Renkum financieel bijdraagt.

Het hoeden van schapen in de vrije natuur, een mooi tafereel